

Andrej Ivanuša

FILMSKE MEDZVEZDNICE

KAZALO

UVERTURA	3
LEXX – UBIJALEC PLANETOV	3
THE THUNDER ROAD	4
GUNSTAR	5
HEART OF GOLD	5
NOSTROMO	5
ALIEN MOTHERSHIP	6
ZVEZDNE STEZE (STAR TREK)	6
FEDERACIJSKA U.S.S. ENTERPRISE	6
KLINGONSKA BIRD OF PREY	9
ROMULANSKA WARBIRD	10
KITOVSKI VALJ	10
BORG CUBE	11
NAJGRŠA IN NAJBOLJ RESNIČNA	11
MATICA IZ FILMA INDEPENDENCE DAY	11
DISCOVERY ONE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY	12
EVA ONE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY	13
ARIES 1B EARTH-MOON SHUTTLE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY	13
NAJGRŠA - LEONOV IZ 2010: A SPACE ODYSSEY 2	13
BOJNA LADJA GALAKTICA	14
CYLON RIDER IZ NADALJEVANKE BATTLESTAR GALACTICA	15
APOLLO 13 – NAJBOLJ RESNIČNA	16
NAJBOLJŠE IZ STAR WARS	16
GEONOSIS SOLAR SAILOR: STAR WARS II-ATTACK OF THE CLONES (2002)	16
ANAKIN STARFIGHTER: STAR WARS III - REVENGE OF THE SITH (2005)	17
NABOO STARFIGHTER N-1: STAR WARS III- REVENGE OF THE SITH (2005)	17
X-WING - STAR WARS (1977)	17
Y-WING STARFIGHTER STAR WARS (1977)	18
TIE FIGHTER - STAR WARS (1977)	18
DEATH'S HEAD, IMPERATOR-CLASS STAR DESTROYER: STAR WARS (1977)	19
DEATH STAR	20
MILLENNIUM FALCON - TISOČLETNI SOKOL	20
BABILONSKA PLOVILA	22
VESOLJSKA POSTAJA BABYLON 5	22
O'NEILLOV CILINDER	23
STARFURY	24
VORLONSKE LADJE	24
MINBARIJSKA FLOTA	25
VESOLJSKE LADJE CENTAURIJEV IN NARNIJANCEV	27
THE SHADOW VESSEL	27
Z VSEH KRAKOV GALAKSIJE	28
RAKETNA LADAJA DR. ZARKOVA	28
SMETIŠNICA	29
THE LEWIS & CLARK IN EVENT HORIZON (1997)	29
DARK STAR	30
ALIEN DERELICT	30
THE RODGER YOUNG	31
ANDROMEDA ASCENDANT	31

Andrej Ivanuša

FILMSKE MEDZVEZDNICE

Objavljeno: Revija Jašubeg en Jered, št. 22, 23, 24, 25 (2012) in št. 26, 27 (2013)

Katera je najboljša medzvezdna vesoljska ladja prikazana na filmskem platnu ali v TV nadaljevanki? Po nekaj urnem brskanju po internetu in po nekaj letih ter kilometrih ogledanih ZF filmov, sem naredil svoj izbor. Ta popolnoma subjektiven in se mogoče z njim ne strinjate. V tem primeru vas izzivam, da za naslednji Jašubeg en Jered (JeJ) pripravite svoj izbor. Medzvezdnice naštevam v poljubnem vrstnem redu, torej: prva ali zadnja ni najboljša ali najslabša. Vsekakor je vsaka kul in popolnoma neverjetna.

UVERTURA

LEXX – UBIJALEC PLANETOV

Lexx je ZF TV-serija (4 sezone, 1997-2002) poimenovana po vesoljski ladji. To je bila Kanadsko-nemška koprodukcija. Zaradi določenih vsebin povezanih z goloto, je niso prikazovali v ZDA. Posledično serija ni dosegla tiste popularnosti in pozornosti, ki bi si jo zaslužila.

Lexx je organska vesoljska ladja. Z njo skupina ubežnikov iz zlobne in sadistične civilizacije potuje med dvema vesoljema in raziskuje različne planete.

Lexx je najmočnejše orožje in vesoljska ladja v dveh vesoljih, ki ima obliko kačjega pastirja brez kril. Njeno glavno orožje je Ocular Parabola. To sta »očesi« kačjega pastirja, ki prekrivata skoraj celotno prednjo stran. Zmoreta zbrati in poslati žarek delcev in energetskih valov s katerim je mogoče razstreliti celoten planet. Od tod tudi njegovo ime Lexx - ubijalec planetov.

Lexx je ladja ustvarjena s pomočjo bio-inženirstva. Velika je kakor Manhattan. Ustvarila jo je sadistična civilizacija Cluster (Sprimek) v drugem vesolju. Zrasla je tako, da je požirala cele sklope bio-organov, ki so rasli na proteinskih poljih.

Nastala je po nalogu Divine Order by His Divine Shadow (božanskega reda njene božanske senčnosti). Ladjo je mogoče upravljati s pomočjo posebne žive energije, ki je poimenovana »key« (ključ) in je povezana le s pooblaščen osebno. Upravlja se jo s pomočjo glasovnih ukazov, če ima upravljalec pri sebi ključ.

Ladja je sicer inteligentna, a njena stopnja je zelo nizka. Ukazuje uboga dobesedno in ne razume sarkazma, humorja in dvoličnosti. Njena inteligenca je dovolj velika, da se ubrani pred napadom, ima določen samohranitveni nagon. Uničevanje planetov ji predstavlja določeno mero samozadovoljstva ali veselja.

Ker je živa, se mora Lexx prehranjevati. Prebavi lahko vsako organsko snov. Največkrat pristane na planetu in poje vse v svoji okolici. Če to ne gre, razstreli planet in prebavi kose, ki priletijo mimo.

Včasih požre tudi mimo leteče vesoljske ladje, ne da bi o tem obvestila posadko. V nju požre organske materiale, ki ležijo na tleh v njeni notranjosti.

Ob tem so bio-inženirji izdelali še večšam podobne ornitopterje, ki se uporabljajo za krajša potovanja v vesolju ali za pristanek na planetu. Človeški posadki so na voljo še izdelovalci večšč, ki so nekakšni zombiji. Ti so istočasno tudi mehaniki in vzdrževalci kačjega pastirja.

Po tisočih let trajanja vesoljske ladje jo na Zemlji oplodi kačji pastir in ob smrti skoti majhne, sebi podobne vesoljske ladje.

THE THUNDER ROAD

Neverjetno plovilo iz filma Explorers (Raziskovalci, 1995). Ben Crandall je z alieni obseden dvanajstletnik, ki neko noč sanja načrt tiskanega vezja. Ko ga v resničnem življenju skupaj s prijateljema spacka in vključi, se sredi prostora pojavi antigravitacijska sfera. Iz ostankov, ki jih najdejo na smetišču zabaviščnega parka, zgradijo vesoljsko plovilo.

Antigravitacijska sfera je priklopljena na računalnik Apple IIc in na 9-voltno baterijo ter omogoča potovanje po vesolju z neverjetno hitrostjo. Ob tem je sfera popolnoma nevidna, odporna na udarce (lahko »prevrta« Zemljo brez posledic), znotraj nje ni nobenih inercialnih sil in omogoča dihanje zaradi posebne naprave, ki iz nič ustvarja kisik (sic!). Edina slabost, ki jo lahko najdemo, da je poimenovana po pesmi Bruca Springsteena. Z njo se trije fantje podajo na avanturo svojega življenja.

GUNSTAR

ladjo Gunstar. Sama ladja je dokaj konvencionalna za ZF filme in tudi njena oborožitev ni kaj posebnega. Edina novost je »Death Blossom« (marjetica smrti). Ko pilot uporabi to orožje, se Gunstar spremeni v divjo vrtavko, kjer izdelki zadenejo vse in vsakogar na njihovi poti.

HEART OF GOLD

Ljubitelji Adamsovega Štoparskega vodiča po galaksiji vam je zazvonilo v ušesih? Zlato srce je ladja na neskončno neverjetnosti pogon (NNP) v obliki čajnega vrčka, ne-da? Ko je vključen, potuje plovilo skozi prav vsako točko v Univerzumu ob natanko istem času. Ne razmišljajte preveč o fizikalnih parametrih tega pojava, temveč se raje posvetite očarljivi osebnosti ladijskega računalnika(ce) in problemom androidnega osebja. Mi, ljudje, imamo občasno artritis, revmatizem in podobno, oni pa ...

NOSTROMO

To vesoljsko ladjo smo videli v filmu Alien (1979). Pravzaprav je to velikanski vesoljski vlačilec, ki za seboj vlači tisoče ton železja v obliki rafinerije. Čeprav ni oborožena, je prav markantna vesoljska ladja. Najbolj si jo bomo zapomnili po izredno zamotanem samorazstrelitvenem postopku. Ob tem je sposobna pristati na planetnem površju in skenirati obstoj življenjskih oblik. Kar se na koncu izkaže kot slaba ideja. No, skoraj ... če bi ne bilo Sigourney Weaver.

ALIEN MOTHERSHIP

To smo videli v filmu Neposredna srečanja tretje vrste (Close Encounters of the Third Kind, 1977). Steven Spielberg je fantastičen filmski ustvarjalec, ki je obenem tudi umetnik in takorekoč vizualni čarovnik. Oblikovalec McQuarrie je ustvaril tujsko ladjo v tem filmu skladno s splošno predstavo o letečih krožnikih.

A prikaz filmskega modela je zares veličasten in takrat, ko so film prvič prikazali, nas je scena zalepila na sedeže in skoraj brez daha smo spremljali prizor pristanka gigantske izven-zemeljske vesoljske ladje. Ideja o komunikaciji dveh popolnoma tujih si civilizacij le s pomočjo barv in glasbe je pravzaprav brezčasna.

Avtor se sploh ne pogloblja v tehnične podrobnosti ladje in nikjer ni povedano, kakšna orožja ima na krovu.

ZVEZDNE STEZE (STAR TREK)

Najbolj znana »vesoljska« TV serija je vsekakor Star Trek (Zvezdne steze) 1966-1969 z nesmrtnim Vulkancem Mr.Spockom (Leonard Nimoy) in z Zemljani kapitanom James T. Kirkom (William Shatner), zdravnikom dr.McCoyem (DeForest Kelley), navigatorko Uhuro (Nichelle Nichols) in inženirjem strojnice Scottom (James Doohan). O tej seriji bo na straneh JEJ zagotovo še govora.

Samo »Star Trek vesolje« je izredno obsežen preplet TV serij, filmov, računalniških iger, knjig in še mnogega drugega. V njem najdemo vesoljske ladje Federacije (Zemlja in več kakor 150 drugih planetnih civilizacij), Borgov, Cardassianov, Jem-Hadarjev, Kazonov, Klingonov, Romulanov, Vulkancev in Xindijev. Tako se bom v članku posvetil le nekaterim najbolj znanim vesoljskim ladjam iz serije.

Podatki zanje so iz The Star Trek Encyclopedia: A Reference Guide to the Future, ki so jo napisali Michael Okuda, Denise Okuda, in Debbie Mirek, ilustriral Doug Drexler (ISBN 0-671-88684-3), doslej so bile tri izdaje 1994, 1997 in 1999.

FEDERACIJSKA U.S.S. ENTERPRISE

Glavna »junakinja« serije je zagotovo U.S.S. Enterprise. V seriji in v filmih nastopa v različnih variacijah in je večkrat »posodobljena«. V sami seriji ni posebej izpostavljena in je »samo tehnično sredstvo« za potovanje po vesolju. V filmih pa igra ključno vlogo v razvoju določenih dogodkov in same zgodbe.

Prvi model je bil oborožen s fotonskimi torpedi in fazerji (pa naj bo to karkoli že) ter je imel možnost samouničenja. Njena največja hitrost je bila 10x hitrost svetlobe ali WARP 10. Ob tem je bila edina federacijska medzvezdnica, ki je zmogla potovanje skozi čas. In potem - holodeck, trodimenzionalna prikazovalnica okolice ... To je bila za tisti čas res neverjetna zadeva. A še bolj neverjetna stvar je bil transportni žarek. Saj vsi poznate nesmrtni stavek: »Beam me up, Scotty!« To je še danes super izum, saj ne obstaja prava tehnična ideja, kako bi bilo to mogoče izvesti.

Ob tem so zanimivost še avtomatska vrata, ki se »vuššš« samodejno odprejo, ko se jim približamo in se znova kar sama »vuššš« zaprejo za obiskovalcem. Leta 1966, ko se je serija začela, kaj takega na Zemlji sploh ni obstajalo. Lastnik verige trgovin ValMart iz ZDA je poklical filmarje in jih povprašal, kje so kupili taka vrata. A so mu rekli, da so to »filmska« vrata, ki jih na skrivaj odpirata dva »črnca«. Ni mu dalo miru in je svojim inženirjem naročil, da naj izumijo vrata, ki se sama odpirajo. V roku šestih mesecev so ustvarili prva samodejna vrata na svetu. Tako so filmarji dali pobudo za nov izum.

Nova »vesoljska« ladja je dobila oznako NCC-1701. Veliko ljudi meni, da je ladjo oblikoval Matt Jefferies (1921-2003), a je bil njegov model preveč kompleksen za takratno filmsko tehniko. Za osnovo so zato vzeli predlog avtomobilskega oblikovalca Gena Winfielda (rojen 1927), ki je bil enostavnejši. Matt je nato prispeval celotni interier ladje. To mu je bilo blizu, saj je bil vojaški pilot med drugo svetovno vojno. Matt ji je dal tudi »ime« NCC-1701 na osnovi kodirnega sistema za ameriška vojaška letala 20. stoletja. Kratica pomeni N = letalo registrirano v ZDA, C = civilno plovilo in drugi C je tukaj, ker se mu je tako zdelo lepše in da se razlikuje od uradnih kratic. Nekateri raziskovalci nastanka serije menijo, da je to kratica za "Naval Construction Contract", oz. številka izmišljene konstrukcijske pogodbe za izvedbo vesoljske ladje. Kaj točno pomenijo številke 1701 ni nikjer omenjeno.

Avtor serije Gene Roddenberry je v svojih zgodbah ladjo imenoval United Space Ship, kar ji daje prvo oznako U.S.S. in seveda še Enterprise ali po naše Podjetnost. Oblikovalci so vedeli, da je Genu vseč krožnikasta oblika vesoljskega plovila. Ob tem so se želeli izogniti klasični »raketni« obliki vesoljskih plovil, ki so bila takrat moderna. Ker so menili, da bi bili motorji premočni in bi preveč žarčili, so jih ločili od plovila. Tako je nastal krožnikasti glavni bivalno-tehnični del, valjasti strojni del in dva motorja na V-nosilcu. Gene je bil z obliko zelo zadovoljen, še posebej mu je bil vseč pogled od zgoraj. Skozi serijo in filme, se je ladja razvijala. V originalni seriji (The Original Series = TOS 1966-1969) obstajajo tri različice.

Prva, NCC-1701 je bila uradno v uporabi v obdobju 2245–2285. Registrirana je bila kot USS Enterprise (NCC-1701), klasa Constitution. Kapitani so ji bili Robert April (James Doohan, Gene Roddenberry), Christopher Pike (Jeffrey Hunter), James T. Kirk (William Shatner), Willard Decker (Stephen Collins) in Mr. Spock (Leonard Nimoy). Kot sem že omenil, videti jo je mogoče v TOS (1966–1969) in v The Animated Series (1973–74).

Rahlo spremenjena različica je prikazana Star Trek: The Motion Picture (1979) in v Star Trek II: The Wrath of Khan (1982) ter v Star Trek III: The Search for Spock (1984), kjer je bila uničena.

Druga, NCC-1701-A je plula v obdobju 2286–2293, njen kapitan je bil James T. Kirk (William Shatner). Pojavi se ob zaključku filma Star Trek IV: The Voyage Home (1986). Kasneje je v uporabi v vseh filmih, kjer nastopa njena prvotna posadka.

Tretja, NCC-1701-B, pokriva obdobje 2293–2320. Njena kapitana sta John Harriman (Alan Ruck) and Demora Sulu (Jacqueline Kim). Prvič se pojavi v filmu Star Trek Generations (1994).

V seriji Star Trek: The Next Generation se pojavijo različice C, D in E. V računalniški igri imenovani 25th Century (Star Trek Online) obstaja nova različica F. Ob tem so v serijah in filmih prikazane alternativne bodočnosti in znotraj teh se pojavijo tudi alternativne vesoljske ladje Enterprise. Vzključni epizodi serije Star Trek: The Next Generation imenovani All Good Things... je prikazana alternativna bodočnost, kjer ni spopadov prikazanih v prvi bodočnosti. Enterprise postane admiralska ladja pod poveljstvom admirala Williama T. Rikerja (Jonathan Frakes). To je potem NCC-1701-D različica. Ta ima še tretji motor, pritajevalno napravo (cloaking device) in velik dodaten faser na krožnikastem delu. V seriji Star Trek: Enterprise, se v epizodi Azati Prime pojavi zadnja različica NCC-1701-J, ki pluje v 26-tem stoletju.

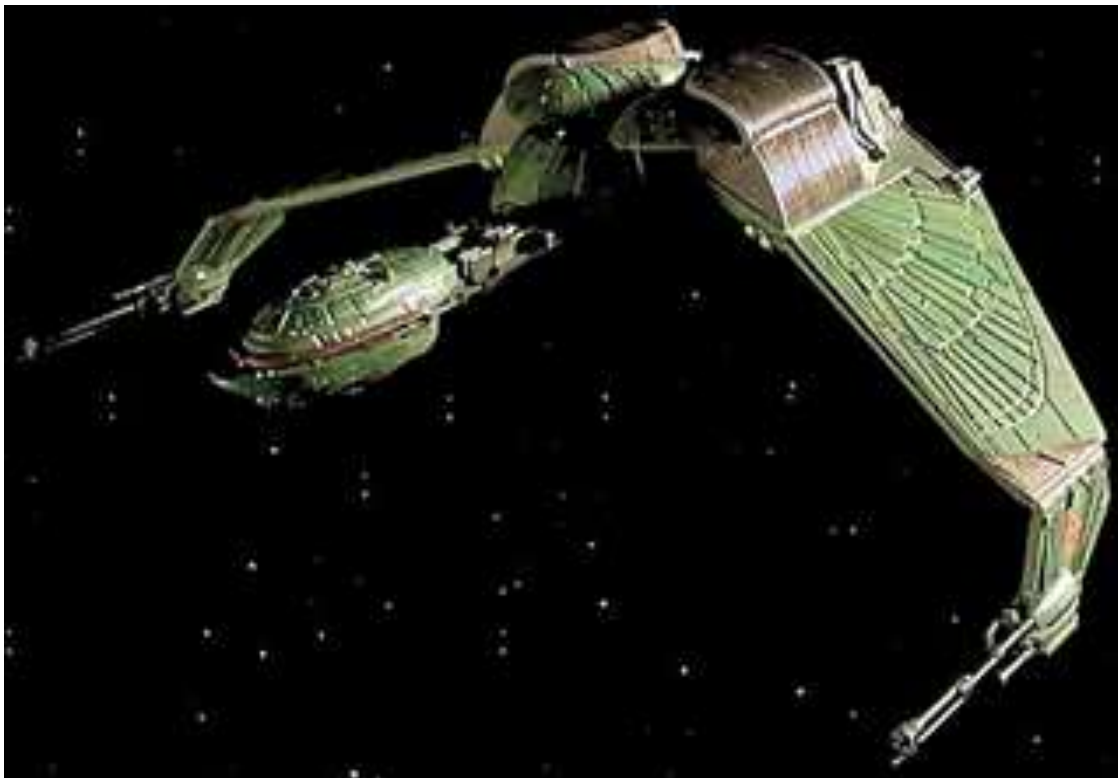
Kako velika bi naj bila U.S.S. Enterprise? Na začetku se s tem vprašanjem ni nihče ukvarjal. Ko pa so narasle tehnične zahteve in se sprostile nove možnosti za računalniško vizualizacijo, se je odprlo to vprašanje, saj je od tega odvisno, kako natančni so detajli na vesoljski ladji. Ko so proučili sorazmerja, se je pokazalo, da je verjetna velikost prvih različic okrog 289 metrov, v naslednji seriji je narasla na 370 metrov. Nato so postali pozorni še na hangar za transportne čolničke za pristanek na planetu. Tu je postalo jasno, da so podcenili sorazmerja in v začetku so bili ti napram glavni ladji preveliki. Ko so delali različico zadnje serije za diske Blu-ray, je njena dolžina narasla na 725 metrov.

KLINGONSKA BIRD OF PREY

To je ladja, ki zmore več kakor marsikatera ladja Federacije. Ampak najboljša je njena »ubijalska« oblika, ki je najbolj prepoznavna v vsem panteonu vesoljskih ladij v različnih TV serijah in filmih. Edino pri oblikovanju njene notranjosti se niso kaj poseben trudili. Razen, če je to del klingonske kulture. V seriji so Klingoni prikazani kot vojaški narod in včasih me spominjajo na prastare Kelte ali mogoče celo na Špartance. Njihov poriv sta čast in slava ter tako vedno vidimo samo njihove vojaške ladje. To bi naj bil kontrast proti raziskovalni naravnosti Federacije.

A na vrhu liste je bojna križarka razreda D7, ki se pojavi že v TOS in jo je podobno kot Enterprise oblikoval Matt Jefferies. Podobna je manti in njena oblika je prepoznavna. Tudi druge, kasneje prikazane klingonske ladje, povzemajo osnovno obliko. Vse ladje poganjajo do-svetlobni stroji in warp stroji za preseganje svetlobne hitrosti. Vedno so dobro oborožene in imajo posebne žarkovne naprave imenove disruptors, fotonske torpede, antimaterijska orožja in prikrivnike (cloacking device). Notranjost, kot sem že omenil, je zelo špartanska in posnema notranjosti naših podmornic. Njihove oznake vedno pričnejo z IKS, kar pomeni "Imperial Klingon Starship".

Za kasnejše oblike klingonskih vesoljskih ladij so poskrbeli pri Industrial Light & Magic's. Pri tem je opazno, da je mnogo podrobnosti Romulanskih. To je bilo zato, ker so najprej predvideli, da bodo nasprotniki Romulani. A so se kasneje preusmerili na Klingone, vzorec na »krilih« ujede pa je kljub vsemu ostal romulanski. Vesoljska ladja Bird of Prey D7 se prvič pojavi v filmu Star Trek: The Search for Spock. Kasneje pa še v petih filmih.

Zaradi varčevanja s sredstvi so isti model uporabili kar za dve plovili. Razred B'rel je manjši, z dvanajstčlansko posadko in dolžine 160m. Večja ladja je razreda K'Vort, dolga 320m in s 300-člansko posadko. Vsekakor z večjim modelom ni bilo šale. USS Enterprise in USS Enterprise-D sta bili uničeni v spopadu s tem klingonskim morilskim plovilom.

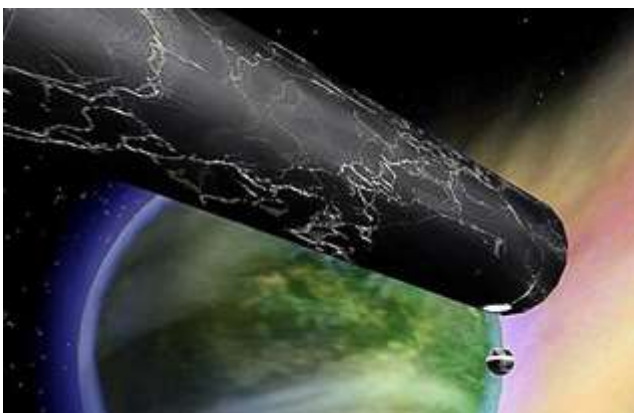
ROMULANSKA WARBIRD

Romulani se prvič pojavijo v TOS v epizodi Balance of Terror (1966). Potem so redni »gostje« v The Animated Series, The Next Generation, Deep Space Nine, Voyager in Enterprise ter še v dveh filmih Star Trek Nemesis (2002) and Star Trek (2009). Scenarist Paul Schneider je pač potreboval primerne nasprotnike in Romulani so svojo vlogo vedno odlično opravili. Idejno pa vlečejo niti iz knjig Diane Duane, imenovanih Rihannsu serija.

Romulanska Warbird je razreda D'deridex-class in je znana federacijski Zvezdni floti (Star fleet) kot Warbird tipa B. Je standardna bojna križarka in je v uporabi v drugi polovici 24. stoletja. Je tudi mnogo večja od Federacijskih galaktičnih medzvezdnic. Njena warp hitrost je višja od federacijskih in ni znano kolikšno končno hitrost lahko doseže. Ima disruptorske topove in prikrievnike. Po izjavah romulanskih poveljnikov je tudi mnogo močnejša od klingonskih Ujed. Kot večina drugih njihovih ladij je oblikovno podobna pticam. Sestavljena je iz spodnjega in zgornjega polovala in s ptičjo glavo v prežečem stanju ter je običajno svetlo zelene barve.

KITOVSKI VALJ

Ta vesoljska ladja se pojavi v filmu Star Trek: The Voyage Home (1986), ki je pravi okoljski protest proti uničevanju narave. Zaradi svoje oblike se nikoli ne pojavi v spisku najvesoljskih ladij. Je namreč videti kot gigantski zarjaveli kovinski valj. Kdo je njena posadka lahko samo slutimo. Njena vloga je pravzaprav dolgočasna. Počasi pripluje do Zemlje, odpre okroglo velikansko lino. Iz nje prodre moder žarek. Usmerjen je na Pacifik. Ko zadene vodo, se zasliši značilen »kitovski« jezik. Njegova energija je tako močna, da »trese« atmosfero. Priklicati poskuša kite, ki pa so v filmu že izumrli. Posadka ladje

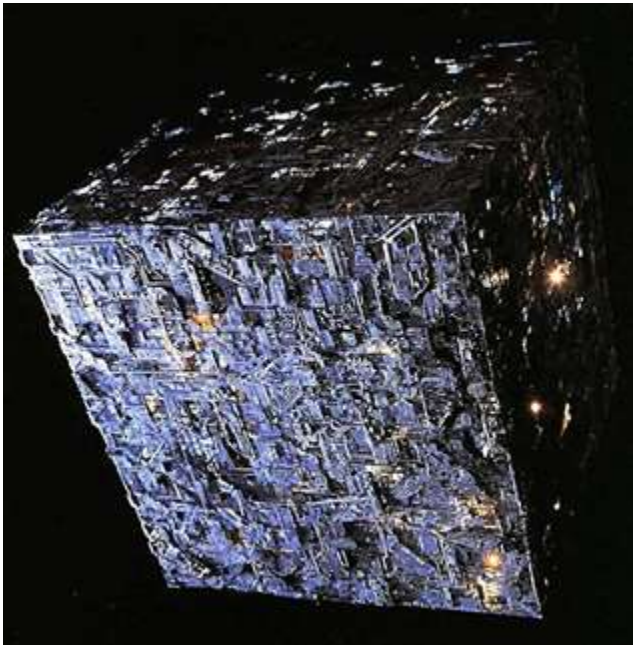
Enterprise odpotuje v preteklost in prepelje kite v bodočnost, da rešijo Zemljo. Ko se kiti oglasijo, ladja ugasne žarek, zapre lino in odpluje. Dolgočasno, ne res?

Vendar je zanimiva izjava vodje modelne delavnice Jeffa Manna iz Industrial Light And Magic:

»S to medzvezdnico smo imeli obilne težave. Cilinder ni bil problem, ampak kako mu dati gigantsko velikost!? Bil bi naj velik in sijoč in naj bi bljuval bleščeč modri žarek. Poskušali smo vse mogoče, a se je vedno zdel velik le toliko kot federacijske vesoljske ladje. Na koncu smo našli kos cevi za namakalni sistem s premerom okrog 75cm. Prebarvali smo ga na črno. Skozi luknjo smo spustili modro obarvano vodo, ki smo ji kasneje računalniško dodali bleščeč izgled.«

Najbolj so pri tej medzvezdnici v zadregi prodajalci igrač in modelov. Saj, le kdo bi kupil na črno pobarvan cilindar z okroglo luknjo na eni strani? Le kakšna vesoljska ladja je to?

BORG CUBE

Huh! To pa je medzvezdnica na tretjo potenco. Izgleda prav čudno, kakor nabrazdana črna kocka planetarnih razmer, ki počasi pluje skozi vesolje. Ampak, to je le njena zunanost in občutek na prvi pogled. Ta nas zapelje v fatalno pomoto. V njem živijo Borgi! Pomislimo še enkrat ... V njem živi kolektiva Borg. Inteligentno, zlobno in pogoltno mravljišče na poti skozi vesolje. Je preprosta transportna ladja, križarka za popotovanja, industrijska medzvezdnica in bojni stroj – vse v enem. Ko jo zadene neznano orožje, ga prouči, posrka in predela za svoje potrebe. Brezčasen stroj, mravljišče, bivališče. Preprosta in učinkovita. Zaprepaščujoča. Srhljivja.

NAJGRŠA IN NAJBOLJ RESNIČNA

MATICA IZ FILMA INDEPENDENCE DAY

Ko se nad svetovnimi prestolnicami pojavijo »gigantsko velikanske super velike« krožnikom podobne osvajalske vesoljske ladje, si mislimo, da bi ne mogle biti še večje. Ampak žal, so samo majhne bojne ladje. Njihova matična ladja visoko zgoraj v orbiti je še mnogo, mnogo večja, saj nosi s seboj vsaj 30 takšnih velikank. Tako je to mogoče največja vesoljska ladja, ki so se je domislili filmarji. Menda je velika kakor četrtnina našega naravnega satelita. Oborožena pa je z vsem, kar si »človeška« domišljija izmisli. Prava in resnična »uničevalka svetov«. A na koncu se izkaže, da je zelo, zelo ranljiva, ko jo napade »nedolžen« računalniški virus. Pač malo »prosto« po Welsu, tam izvenzemlske sesujejo resnični virusi, tukaj pa imamo opravka z namišljenim.

Kakorkoli se zdi ta tujska vesoljska ladja ogromna, je le »majhno« planetarno vesoljsko plovilo, ki služi uničevanju mest civilizacije, ki jo »vesoljske kobilice« želijo pokoriti. Matično plovilo je mnogo, mnogo večje. Vendar sem zelo težko našel njeno sliko. V filmu se vidi le nekaj kratkih sekund. Manjša slika poleg matične ladje tujcev kaže še plovilo s katerim glavna junaka injicirata računalniški virus.

DISCOVERY ONE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY

To je velika vesoljska ladja za pot do Jupitra. Ampak, tako od daleč, je podobna svinčniku. Oborožitve praktično nima, saj je le raziskovalna ladja s tremi EVA vozilci in z rotirajočim bivalnim obročem, da imajo popotniki vsaj nekaj gravitaciji podobnega, ki jim je, kakor vsem Zemljanom, zelo pri srcu. Ima še super inteligentno računalno na krovu, ki je, e-hm, malce paranoično. Ljubkovalno ga kličejo HAL 9000 in ima zelo privlačno, skoraj hipnotično rdeče utripajoče »oko«.

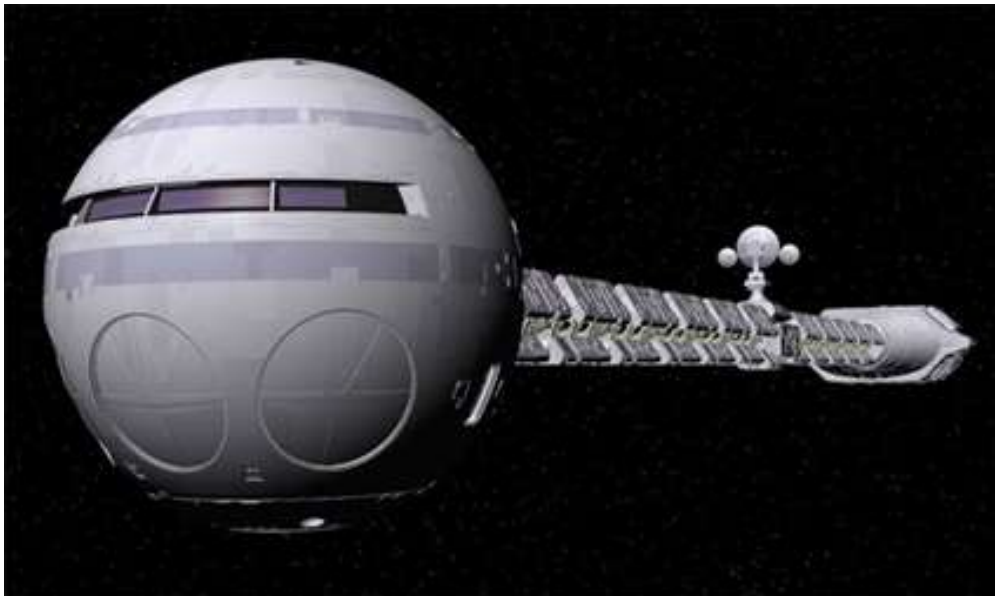
Do tega filma so filmarji uporabljali »pravljice«, ko so opisovali vesoljska plovila. Da o breztežnosti niti ne govorimo! V tem filmu je breztežnost res »breztežna«. Izginile so športnim avtom podobne vesoljske superhitrostnice. Arthur C. Clarke in Stanley Kubrick sta si izmislila »resnično vesolje« in »prave« vesoljske ladje. Vsekakor je na prvem mestu elegantna Discovery s svojim bivalnim modulom, ki se vrtil, da ustvari umetno težnost.

Potem je dolg paličasti nosilec, ki loči bivalni del od pogonskega, saj je ta poln človeku nevarne radioaktivnosti. Model je izdelal Con Pederson z mnogimi detajli in na filmu je vse to videti zelo »resnično«. V svojem intervjuju leta 1998 je dejal:

"Logistično je bilo zelo težko narediti posebne učinke v Hollywoodu, pa sem zato odšel v Veliko Britanijo. Tam mi je bila na voljo še subvencija (načrt Eady), ki jo je ponujalo ministrstvo za kulturo, da bi delali več filmov v Britaniji. Program Eady je dovoljeval pri izvedbi filma le do 20% tuje delovne sile. V naslednjih dveh in pol letih, od sredine leta '65 do marca '68, je bila tako zaposlena le peščica Američanov pri izdelavi filma. Tukaj sta bila samo Doug, ki je bil fotografski nadzornik posebnih učinkov, in Harry Lange, ki je skrbel za izdelavo modela. Seveda smo se pozanimali, kaj proizvaja NASA in kako se izdelujejo rakete, predvsem Redstone, vojaška balistična raketa. V

Ameriki, v Alabami, je za vse skrbel še Anthony Masters, umetniški direktor, ki je opravil večino dela pri oblikovanju videzu filma."

Vsekakor se moram strinjati, da je njena tehnološka zasnova povsem mogoča in verjamem, da se bodo nekoč oblikovalci zgledovali po tem modelu.

EVA ONE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY

Eva je ime in EVA je kratica Extra-vehicular activity ali »aktivnost izven plovila«. Oblačilo EVA je vesoljski skafander, v filmu pa tudi majhno mehurčkasto servisno vozilce. Njegova preprosta kovinska eleganca je brezčasna. Oblikovalci so se tudi potrudili, da je skladna z matično ladjo. Odličen primer industrijskega oblikovanja!

ARIES 1B EARTH-MOON SHUTTLE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY

Oh, če bi NASA kadarkoli naredila takšno plovilo za pristanek na Luni. Saj, osnova je videti kot lunarni modul iz programa Apollo, ampak ... Vsekakor bi bilo človeštvo ponosno, če bi kadarkoli izdelalo takšno plovilo. A žal ga je mogoče videti le v filmu. Žal!

NAJGRŠA - LEONOV IZ 2010: A SPACE ODYSSEY 2

Kar se dobro prodaja, je potrebno le malo preoblikovati in znova prodati. A na srečo je film režiral drug režiser Peter Hyams. S sodelavci se je res potrudil, da je zadel naslednjo stopnjo v razvoju vesoljske tehnologije. Ja, tega kar so odkrili Američani so se polakomnili tako Rusi kot Kitajci. Iz nedrji široke mame Rusije je izšla vesoljska ladja Antonov. Oblikovalec Alber Brenner se je zelo potrudil, da bi ladji dal »resnično« podobo. S konceptualnim umetnikom Sydom Meadom sta ji dala spet rotirajočo kabino, kjer se ustvarja umetna gravitacija tako potrebna za dolga potovanja človeka po vesolju. Za revijo By Desing je Brenner izjavil:

»Menil sem, da imamo enkratno priložnost, da se lotimo oblikovanja krasne vesoljske ladje. V Vesolju je vse brez teže, lahko se giblješ v vse smeri brez težav. To je odlična stvar, sem menil. Vse se mi je zdelo enostavno. Ampak, če moraš iz enega dela postaje na drugi, je to kakor bi se premetaval iz ene škatle v drugo. To pa ni tako enostavno in nikakor nisem našel rešitve, da bi to lahko prikazal tukaj na Zemlji v pogojih gravitacije. Karkoli smo poskusili, se ni izšlo. Saj nismo

mogli uvesti namišljenih antigravitacijskih tal kot v star-trekovem Enterprise. Zato smo kompletno krmarnico postavili v okrogel prostor, ki smo ga položili na ležaje. Podobno je bilo tekalnemu kolesu za hrčke.

Syd Mead je dodal:

»Leonov je moral biti drugačen od ameriških vesoljskih ladij. Pa kljub temu, da so kopirali našo tehnologijo, da so lahko odpluli na Jupiter in Io. No, zamislil sem si, da bi zadeva izgledala malo »skup sklamfano«, saj naj bi ga Rusi sestavili v orbiti iz več različnih vesoljskih plovil. Tista rotirajoča reč je bila zavesten poizkus, da bi ustvarili vsaj nekaj »centrifugalne gravitacije«, ki bi dala filmu potrebno »avtentičnost«.

Ko smo končali prvi osnutek, me je na »realna« tla postavil tehnik iz JPL, ki je bil naš tehnično svetovalec. Razložil nam je, da se v vesolju najbolj enostavno zavira, če ladjo obrneš za 180 stopinj in uporabiš kar pogonske motorje za zaviranje. Uh, spet smo morali preoblikovati kabino. Potem pa še, da ima luna Io atmosfero, ki povzroča segrevanje in plazmatski ogenj ob vstopu. Tako smo še tretjič preoblikovali vse skupaj.«

To je mogoča najgrša vesoljska ladja, ampak za prave SF navdušence je točno taka, kot mora biti vesoljska ladja civilizacije, ki se prvič podaja do najbližjih planetov lastnega osončja. Prav to jo uvršča med eno najbolj znanih plovil v zgodovini SF filma.

BOJNA LADJA GALAKTICA

To je vesoljska ladja iz dolgotrajne »železne« TV serije Battlestar Galactica, ki ima takoj za Star-trekovci najvišje število svojih fenov. Ti si še vedno izmišljujejo nove zgodbe, nove zaplete, snemajo fenovske filme in še kaj. A samo ena stvar pri tem ostaja nespremenjena, design bojne ladje Galaktica. Ta je nespremenjen že od leta 1978, kar kaže, da je bil takrat pred svojim časom. Prav zanima me, kdaj bo nastala različica II. Še več – v mnogih kasnejših filmih so se oblikovalci zgledovali po njej in podobnih klonov je kolikor hočete.

Je podobna sodobni prekooceanski letalonosilki, je zanesljiva in klasično oblikovana z namenom, da do potankosti odigra svojo vlogo. Iz točke A v točko B prepeljati kolonialne plenilce (Colonial Vipers) skupaj z

vsemi generali in dodatno posadko, da opravijo nalogo, ki jim je bila zaupana. Richard Hudolin je bil zadolžen za oblikovanje plenilcev, ko so se odločili leta 2003 za dodelavo novih nadaljevanj v seriji. Marsikdo meni, da so kot osnovo vzeli X-Wings lovce iz Star Wars serije, ampak prvi modeli so bili oblikovani na podlagi vesoljskih lovcev iz filma Buck Rogers In The 25th Century, ki ga pri nas nismo nikoli videli. VFX Viper jim je podoben, je le podaljšan in malo bolj vitek, da se zdi še bolj »lovski«.

CYLON RIDER IZ NADALJEVANKE BATTLESTAR GALACTICA

A še tako dobra medzvezdnica mora imeti svojega skoraj tako dobrega nasprotnika. V nadaljevanju so to Cyloni, ki imajo nekaj čisto drugega, a prav tako čudovit stroj. Ker so drugačni, je tudi njihovo plovilo drugačno. Richard Hudolin se je moral zelo potruditi, da je izdelal »nakaj popolnoma drugega«, kakor je pač zahteval režiser.

Cylon Rider iz nadaljevanke Battlestar Galactica je oblikovan tako, da bi bil videti kar najbolj »neusmiljen«.

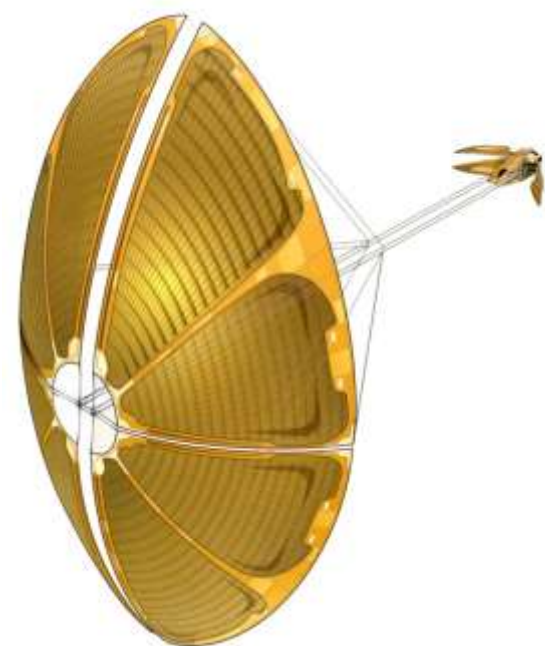
APOLLO 13 – NAJBOLJ RESNIČNA

Igrani dokumentarni film Apollo 13 – Huston we have a problem. Končno! Tudi »resnično« vesoljsko plovilo je našlo svoje mesto na filmu.

Kaj se je pravzaprav zgodilo z Apollom 13? To je bil tretji polet na Luno, ki se je pričel 11. aprila 1970. Cilj odprave je bilo gorovje Fra Mauro. Vse je potekalo zelo dobro, a dva dneva kasneje je na servisnem modulu plovila zaradi napake na električni napeljavi odjeknila eksplozija, zaradi katere je servisni modul začel izgubljati kisik in elektriko, kar je onemogočilo pristanek na Mesecu, poleg tega pa je povzročila tudi težave z navigacijo. Posadka se je zatekla v lunarni modul, kjer je ostala do vrnitve. Ta poteza je bila negotova, ker je bil lunarni modul načrtovan le za bivanje dveh ljudi za čas treh dni, vendar se je na presenečenje vseh poteza izšla. Komandni modul je sicer ostal operativen, vendar so ga izklopili, da bi privarčevali elektriko in kisik in ohranili sposobnost vstopa v ozračje. Posadka je vseeno uspešno obkrožila Mesec in se je na koncu srečno vrnila na Zemljo.

NAJBOLJŠE IZ STAR WARS

Toliko medzvezdnic, kot se jih podi po vesolju franšize Star Wars, boste težko našli še kje drugje. Filmarji so si dali duška in skupaj z oblikovalci »izumili« celo serijo neverjetnih vesoljskih plovil. Sicer so imeli dovolj časa, kar celih šest filmov. Ampak vse poseka vesoljska jadrnica grofa Dookuja.

GEONOSIS SOLAR SAILOR: STAR WARS II- ATTACK OF THE CLONES (2002)

Jadranje med planeti že dolgo zaposluje domišljivo piscev znanstvene fantastike. Pa še pri teh so vesoljske jadrnice bolj domena naslovnih knjig kakor vsebinskih zadev. Seveda je tudi filmska tehnologija trikov morala dozorevati nekaj časa, da je bilo mogoče »narisati« in računalniško sprogamirati prepričljivo vozilce. Končno so leta 2002 pri LucasFilmu namenili grofu

Dookuju v filmu *Attack of the Clones* neverjetno hitro vesoljsko jadrnico. Ko je na begu pritisnil na »rdeči« gumb in je iz nosu vesoljskega plovila flipnilo in se razpelo gigantsko in elegantno jadro, smo le kljub vsemu le zadržali dih nad neverjetnim prizorom. Oblikovalec Gavin Bocquet je spet vrnil eleganco vesoljskim potovanjem!

ANAKIN STARFIGHTER: STAR WARS III - REVENGE OF THE SITH (2005)

Tole plovilce pa je zmešano podobno kakor Anakin sam! Je čudovit bojni vesoljski lovec. Vendar je mešanica vseh petih prejšnjih iz različnih epizod filmske epopeje. Očitno je tukaj oblikovalcem končno le zmanjkalo »štofa«. Najprej imamo za osnovo »speeder« motocikle iz *Return of The Jedi*, geometrična okna in solarne panele iz TIE Fighterja, luknjo za vcepljanje R2 robota kot pri X-Wings in Y-Wings lovcih, neprave kote kot pri »snowspeeders« iz *The Empire Strikes Back*.

Back in čisto na koncu še kokpit kot v *Millenium Falconu*. Saj, na koncu deluje kar spodobno, ampak je daleč od vsake originalne ideje. Očitno se jim je že mudilo na snemanje filma.

NABOO STARFIGHTER N-1: STAR WARS III- REVENGE OF THE SITH (2005)

Srebrno-rumeno pušičasto čudo z bočnimi motorji ima nalogo, da ščiti nebo in okoliško vesolje planeta Naboo. Njegov tanek, zmuzljiv design naj bi odražal filozofijo

umetnosti in znanosti planeta. Ampak, ni mi jasno, čemu služijo tisti ozki, špičasti repi? Menda zaradi kapljičaste aerodinamike. No ja, v atmosferi že mogoče, v vesolju je pa »itak« vseeno. Nato je tukaj še luknja za R-2 robota, bojnega, jasno. Oborožen je še z dvema plazmat-skima topovoma, izstreljevalcem torpedov in glej, lahko celo leti avtonomno. Kdo bi si mislil?!

X-WING - STAR WARS (1977)

Pravzaprav sem si želel, da bi tega Colonial Viperja izpustil s seznama, ker je tako neznaten v primerjavi z drugimi pomembnejšimi medzvezdnicami. Vendar je legendarni lahki vesoljski lovec, ki je odigral nesporno vlogo v filmu. Prava uporniška osa, ki se nikoli ne preda. John Dykstra je bil »visual effects supervisor«, kar po domače pomeni, da je bil šef oblikovalcev. On je zakrivil x-krilneža! Osnovne skice je prispeval Ralph McQuarrie. Potem pa so izdelali kar nekaj

modelov za potrebe filma, saj veste, take parkirane v hangarju, pa tiste z zloženimi krili in na koncu še one, ki imajo krila narazen. Menda potem bolje streljajo! Vsekakor eden od najboljše prodajanih modelov v igričarsko-modelarski srenji. Skratka legendaren vesoljski lovec.

V kasnejših epizodah z Anakinom so za lovce uporabili že preizkušeno obliko in jo samo spreminjali po potrebi. Eden od uspešnejših replik je ARC170 StarFighter.

Y-WING STARFIGHTER STAR WARS (1977)

Tale Y-wing je »delovni konj« v vesoljskih bojih in je bil v uporabi vse od Clone Wars naprej. Uporaben je za »pasje borbe« in za bombardiranje prelepih planetarnih prestolnic. Ne ustraši se niti ta glavnih ladij in ne velikih površinskih ciljev. Mogoče je malo v senci kasneje prikazanih X-wing in A-wing lovcev, a njegova zgodovinska vrednost je očitna, saj je dobro služil večim generacijam zvezdnih pilotov v vseh epizodah Star Wars. To je skupek preproste in »rusko« grobe tehnologije, ki ne odpove niti v najbolj krutem in črnem vesolju. Malce je nestabilen v atmosferskem letu, ampak saj to ni njegovo najljubše okolje. Je bolj podoben trmastemu oslu, kakor iskremu konju, vendar svoje delo odlično opravlja. Nekateri piloti ga obožujejo, drugi ga sovražijo, ampak vsi mu zaupajo.

TIE FIGHTER - STAR WARS (1977)

Design Tie Fighterja Colina Cantwella je eden izmed njegovih najboljših oblik vesoljskih lovcev in je motivno zelo atraktiven. Vedno vemo, kdaj frči po vesolju mojster temne sile Darth Wader. No, saj mu malo pomaga še glasba, ko se pojavi na platnu. V tistem času so bili industrijski oblikovalci malce obsedeni z na novo »izumljenimi« solarnimi celicami in so jih zato obilo uporabljali tudi tam, kjer pravega smisla niti niso imele. A oblikovalec je oblikoval nekaj, kar ni imelo nobenega približka v takratni »prizemljeni« tehnologiji ali v vesolju. Je prvo »aliensko« plovilo, kjer

se sprašujemo na kakšen način frli naokrog po vesolju. Ob tem vedno slišimo značilen zvok. Sam se sicer sprašujem, kako se ta prenaša po brezračnem prostoru, a to je

mogoče zaradi tistih bočnih črnih panelov s »sončnimi celicami«, ali kaj? Zvok je sicer mešanica zdrsanja gum avtomobilov na avtocesti in slonjega rjojenja. Vsaj tako pravi tehnik Ben Burtt, ki je to spacal skupaj.

Filmofili se sicer sprašujejo, kako plovilce sploh pristane na tistih krhkih bočnih panelih. Namreč, v nobenem filmu ni prikazano, kako Tie Fighter pristane ali poleti. Vedno se kot črna senca prikaže izza X-krilneža in mu prične groziti, da ga bo razstrelil na prafaktorje. Darth Wader se menda kar »prežarči« vanj, ko se mu zahoče.

DEATH'S HEAD, IMPERATOR-CLASS STAR DESTROYER: STAR WARS (1977)

Impresivna trapezoidna »ladjica«, se mi zdi! Vam ne? Samo pogledjte to njeno 'trikotniško' velikost in masivni rep! Se spomnite 'uvodnega strela', ki ga je naredila tale 'ladjica' v prvem filmu, ki smo ga videli iz franšize Star Wars? To je bil prelomen prizor v vseh do tedaj posnetih SF-filmih. Videti je bilo, da nam nad glavo v kinu visi ladja velika kakor celina kakšnega planeta. A pri tem so poskusili sestreliti drobceno Corelliansko diplomatsko vesoljsko ladjo.

Res je, zadevo smo videli že prej v kakšnem filmu, a nikakor ne pri tej hitrosti in pri tem grmenju vesoljskih topov. Saj se spomnite še lagodnega plutja vesoljskega plovila iz misije Jupiter v filmu 2001: Vesoljska odiseja? Tam je bilo vse tiho, mirno in spokojno. A tukaj? Grmenja in zvočnih efektov je bilo v »brezzračnem« prostoru kolikor ste hoteli in vse pospremljeno še z milozvočnimi klavirskimi akordi glasbene klasike Johna Williamsa.

Takole čisto vojaško je gromozanski trikotnik z impresivnim repom dejansko samo rušilec. Komandni most se pne nad vso to maso globoko spodaj in na njegovem obsežnem krovu je zbran cvet diktatorjev in napol blaznih vojaških poveljnikov, ki v vesoljskih prostranstvih branijo imperij pred j... uporniki. Ampak, res je ironično, da so za prikaz tega plovila uporabili 91 centimetrov dolg model, ki je manjši od modela Tisočletnega sokola, ki se v nekem trenutku filma prilepi nanj in pritaji. Vsekakor niso potrebovali toliko detajlov. Vendar, ko so snemali film Empire Strikes Back, so izdelali nov model, ki meri celih 259 centimetrov. To pa je že impresiven model!

DEATH STAR

Kovinski morilski planet? Vesoljsko plovilo v obliki krogle? Na prvi pogled ni videti morilska, hitra in gibljiva. Vendar ... z njo je mogoče v prah sesuti vsak planet, ki se znajde na dosegu njenega (saj ne morem reči laserskega) topa. Enostavna in tiha ubijalka svetov!

MILLENNIUM FALCON - TISOČLETNI SOKOL

Torej, jagoda na smetani in ta še na torti - to je Tisočletni sokol. Mnogokrat so oblikovalci poskušali narediti kaj resnega iz palačinkastega letečega krožnika. Tukaj sem jim je zagotovo posrečilo.

Sam George Lucas je dejal: »Mene spominja na hamburger z olivo ob strani!« Vendar je 'vozilce' nenadkriljivo v vseh scenah v filmu kjer nastopa. Samo pomislimo na njegov elegantni obrat nad pristajalno ploščadjo Calrissianovega mesta! Legendarno! Toliko, da so si ga sposodili še v drugih filmih, nazadnje v filmu Iron Sky (Jekleno nebo). Ob tem je to vesoljska ladjica, ki ima celo svojo zgodovino!

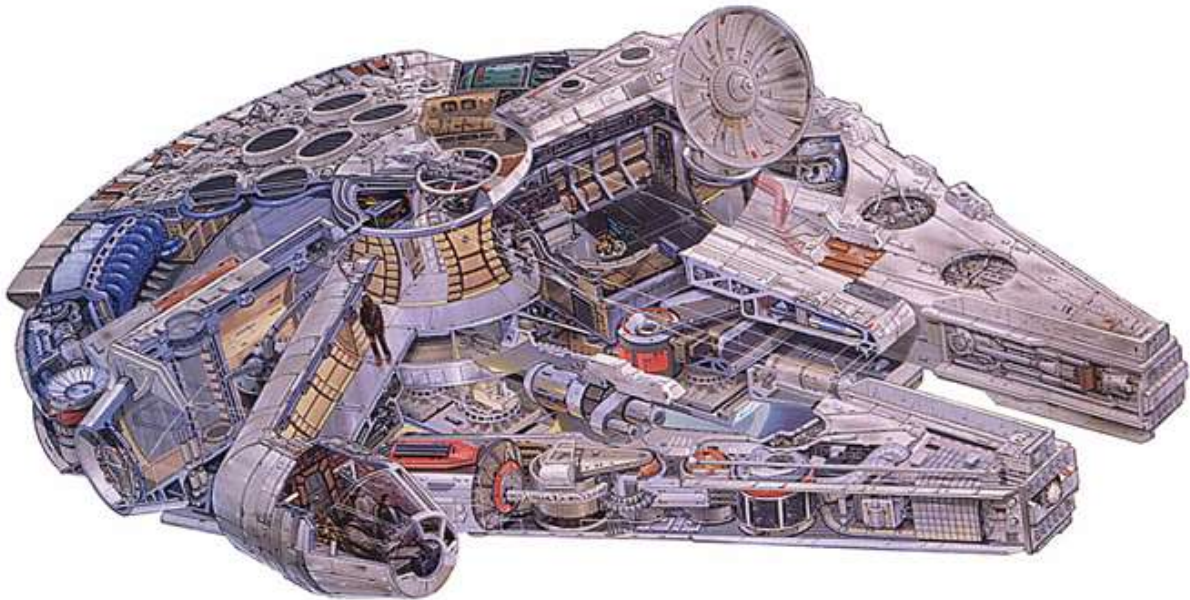
Najbolj znan je seveda po tem, da sta Han Solo in Chewbacca tihotapila najbolj vročo robo po vsem znanem vesolju. Vendar je plovilo svoje življenje začelo kot tovorno »živinče« z imenom YT 492727 ZED, ki ga je izdelalo podjetje Corellian Engineering Corporation. Že pri izdelavi je pokazalo, da je iz posebnega testa. Ko so ga izgotovili, je nastopila gospodarska kriza in je kar nekaj časa rjavel v skladišču. Potem ga je začel mehansko okvarjeni droid pomotoma razstavljati na prafaktorje. A ladjica se ni dala kar tako. Eden izmed njenih pogonov se je sprožil in sesul skoraj celotno proizvodno linijo v sosednji proizvodni dvorani. Potrebno je bilo kar nekaj človeških delavcev, da so tovornjaček obvladali. Eden izmed njih je izjavil: »Tako vesoljsko frčalo se najde le eno na milijon!«

Znova so ga pokrpali in ga prodali Corell Industries Shipping Limited, ki je vesoljsko tovornjačo uporabljala dvanajst let. Med tem si je zaslužila slabo reputacijo, saj je veljala za trmasto nezanesljivo, a ob tem neverjetno hitro ter poskočno. Ko je firma leta 48 BBY bankrotirala, sta jo kupila upnika dvojčka Kal in Dova Bringer ter ji nadela ime Jackpot. Ob običajnih in legalnih prevozih sta tudi prepeljala kaj na skrivaj. Zato sta jo nadgradila z novim modelom hiper-pogona in jo naredila še hitrejšo. Tihotapska organizacija pod vodstvom Cularina je kmalu postala pozorna nanju. Oba sta izgubila življenje v boju z njimi.

Cularin je nato zaplenil njuno ladjo. Ker je na skrivaj sodeloval še z Jedi senatom, saj je bil simpatizer Republike, jim je ladjo prepustil skupaj s svojima pilotoma Tobbom Jadakom in Reezejem Duurmunom. Ime so ji spremenili v Stellar Envoy in to je nosila naslednjih deset let. Leta 19 BBY so ladjo uporabili v bitki pri Coruscantu. To je bilo takrat, ko je tam pristal Anakin Skywalker v spremstvu Obi-Wan Kenobija in vrhovnega svetnika Palpatina.

Nedolgo zatem se je Stellar Envoy zapletel v nesrečo z vele-tovornjačo Nar Shaddaa, kar je imelo za posledico, da je bila njegova osnovna strukturna konstrukcija zelo poškodovana. Tako so jo parkirali v orbito odpadkov okrog lune Smuggler. Vesoljsko

železje je po mesecu dni odkupil Bammy Decree, ki je bil genialen tehnik, specialist iz skupine roparskega lorda Reja Taunta. Decree je ladjo v celoti prenovil in ji vgradil nove, nadgrajene sisteme, predvsem je uporabil sklope, ki so jih sicer vgrajevali v sodobno različico YT-1300p ter jo preimenoval v Second Chance.

A dolgo ni bila v lasti roparskega lorda, saj jo je ukradel konkurent Zenn Bien. Da skrijejo poreklo, so jo prekrili z novo oplato ter prebarvali ter preimenovali v Gone to Pieces. Ladjo je takoj prodal naprej, odkupila jo je uporniška Alliance in ji dala ime, ki jo nosi še danes - Millenium Falcon (tisočletni sokol). Uporabili so jo v Uporu pri Bilbringi leta 9 BBY. Njegov takratni poveljnik Fargil je skupaj z ladjo pobegnil iz bitke.

Ker ga je pritiskala teža krivde, jo je doniral skupini zdravnikov »brez meja« pod vodstvom doktorja Parlaya Thorpa. Po nekaj letih so jo ti prodali potujočemu cirkusu Molpol.

Posadka od leve - Chewbacca s planeta Wookiee, Luke Skywalker, Obi –Wan Kenobi in Han Solo.

Lando Calrissian je bil naslednji lastnik. Ladjo si je priigrjal v igri sabacc od lastnika cirkusa leta 5 BBY. Ker sam ni znal pilotirati, je za pilota-učitelja najel svojega novega znanca Han Sola. Po prvih vožnjah je ladjo dopolnil še z močnejšimi obrambnimi sistemi.

Ob tem je potrebno omeniti, da jo je na eni izmed voženj zabil v pristajalno rampo na planetu Renatasian.

Kakor jo je na igri sabacc priigral, tako jo je tudi na njej zapravil. Tisočletni sokol je pristal v lasti Han Sola. Ta je takoj pričel nadgrajevati lahko pridobljeno ladjo, ki je že tedaj bila najhitrejše vesoljsko plovilo. Njegove osebne izboljšave vključujejo nadgradnjo oklepa, orožij, motorjev, senzorjev in motilcev.

Prva misija Millenium Falcona pod vodstvom Han Sola je bil izlet v Kashyyykfor, ki ga je opravil na zahtevo svojega novega kopilata Chewbacce s planeta Wookiee. Vse ostalo pa je lepo vidno prikazano v šestih filmih franšize StarWars.

»You know, that ship's saved my life quite a few times. She's the fastest hunk of junk in the galaxy!« Lando Calrissian

»Veš, ta ladja je velikokrat rešila mojo glavo. Zagotovo je to najhitrejši kos železja v galaksiji.«Lando Calrissian

BABILONSKA PLOVILA

Vse skupaj nima nobene povezave z Babilonom v Mezopotamiji na Zemlji. Tukaj so prikazane vesoljske ladje v TV-seriji Babylon 5 (1993-1998, 5 sezon, 110 epizod in 6 filmov), ki je po mojem mnenju ena od najboljših ZF serij na TV. Mnogo jih prisega na Battlestar Galactica, vendar menim, da jo vesoljska postaja Babylon 5 poseka.

To je ameriška ZF TV-serija, ki jo je oblikoval, napisal in režiral J. Michael Straczynski. Zgodba je osredotočena na vesoljsko postajo Babylon 5, ki je prostor za srečevanja politikov, diplomatov in vojakov različni vesoljskih ras med leti 2257 - 2262. To so Humanoidi (Ljudje), Minbariji, Centauriji, Narniji in Vorloni ter še nekaj drugih ras, ki niso v Veliki zvezi proti Shadows (Senčnikom). Zgodba je odlična in mnogi ji pravijo kar »televizijski roman«.

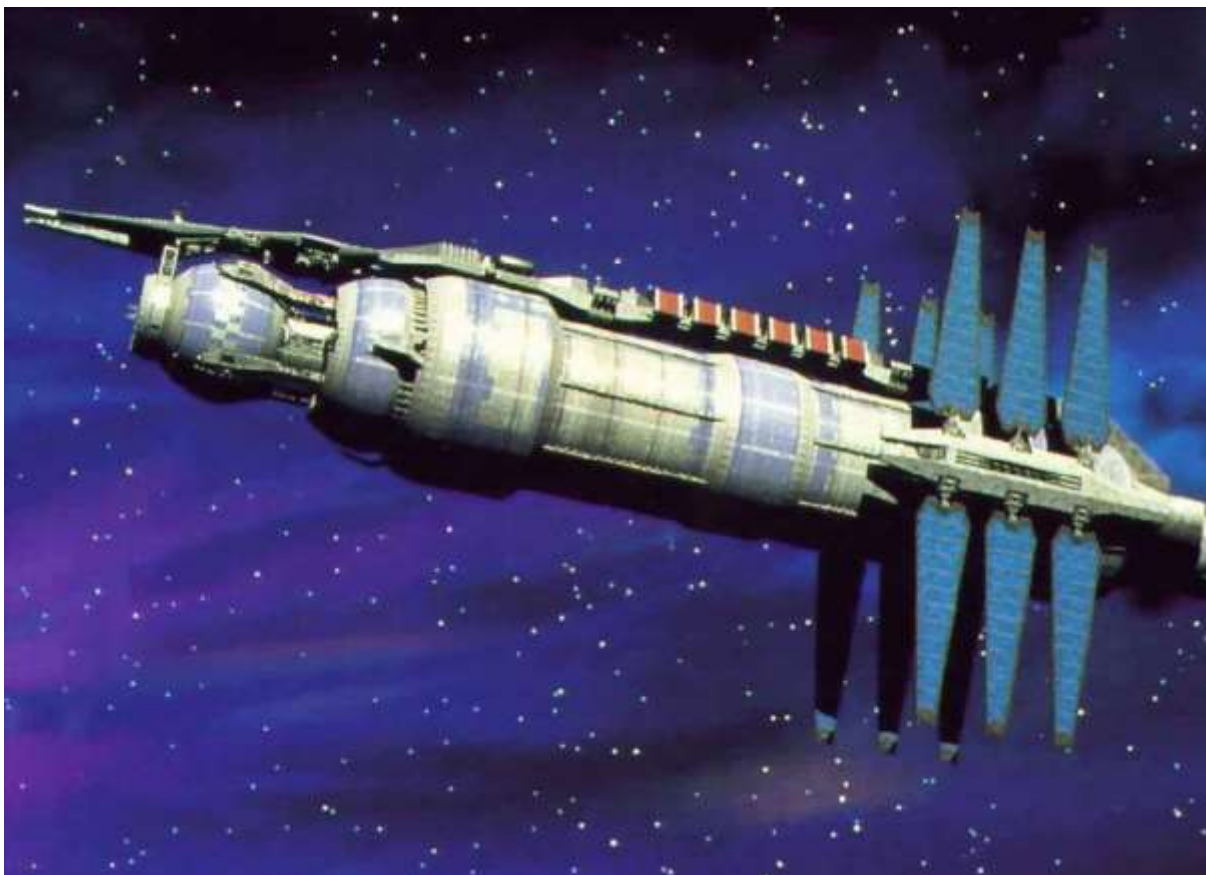
VESOLJSKA POSTAJA BABYLON 5

Vsako nadaljevanje serije se prične z besedilom:

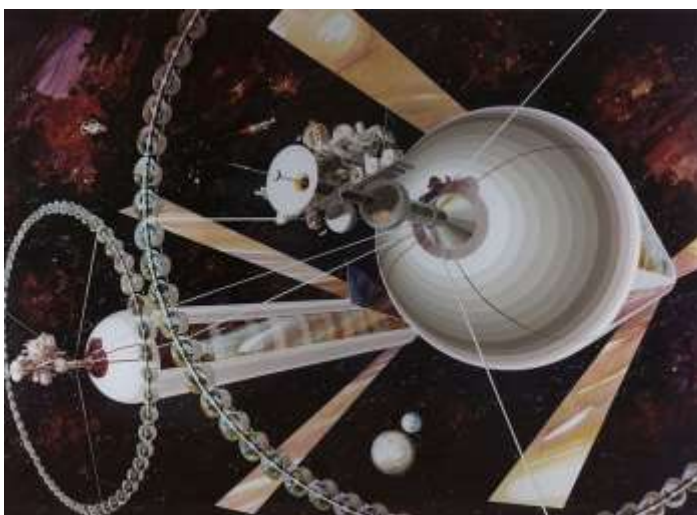
»Ob zori Tretje dobe Človeštva, deset let po vojni med Zemljo in Minbarijo, so ustvarili projekt Babylon, ki je dovolil nove sanje. Njegov cilj: preprečiti novo vojno in zgraditi mesto, kjer bi se lahko v miru srečevali Zemljani in Nezemljani. Mesto, kjer bi po diplomatski poti zgladili nesoglasja, nevtralen prostor za vse diplomate, delavce, podjetnike in vandrovce: Humanoide in Nehumanoide. Zgradili so vesoljsko ambasado, dva milijona in pol ton rotirajoče kovine v temi vesolja. Mnogokrat je to nevarno mesto, vendar je edino upanje za mirno reševanje sporov. To je zgodba o zadnji vesoljski postaji iz serije Babylon. Piše se leto 2258, njeno ime je Babylon 5.«

Vsekakor je teh 2,5 milijona ton videti resnično impresivnih na TV ekranu. Velika je, res je velika. Oblikovalci serije so jo naredili na osnovi O'Neillovega cilindra (>opomba v posebnem okvirju).

Skladno z zgodbo je bila postaja Babylon 5 zgrajena kot »zadnje in največje upanje za mir«. Prejšnje postaje so menda sesuli teroristi, oziroma je, kakor Babylon 4, izginila brez sledu. Postajo naseljuje 250.000 prebivalcev, od tega je 100.000 Homanoidov (Ljudi). S postajo upravljamo Zemljani. Posadka šteje 2000 oseb. Valj je sestavljen iz različnih območij, poslovno, residenčni del s stanovanji za veleposlanike in drugo diplomatsko osebje ter rekreativni del. Seveda je na postaji tudi raja, ki je zaposlena kot

podporno osebje. Teh delov je šest in vsak je označen s svojo barvo. Za zaščito postaje so predvideli različno lastno oborožitev (navadni, laserski, plazma topovi, itd.) in zaščitne lahke vesoljske lovce tipa Starfury, ki so organizirani v tri skvadrone. V kolikor pride na obisk zemeljski predsednik Luis Santiago, dodajo še en lovski skvadron. Ko leta 2259 pride na postajo nov poveljnik kapitan John Sheridan, dodajo še bojno vesoljsko križarko klase Centauri Primus.

O'NEILLOV CILINDER

Imenujejo ga tudi O'Neillova kolonija; to je vesoljska naselbina, ki jo je predlagal ameriški fizik Gerard K. O'Neill leta 1976 v knjigi *The High Frontier: Human Colonies in Space* (Visoka meja: človeške naselbine v vesolju). V njej predlaga izdelavo človeške kolonije v vesolju ob koncu 21. stoletja iz gradiva, ki bi ga izkopali na Luni in kasneje še na asteroidih. Sestoji se iz dveh rotirajočih cilindrov. Vsak bi bil premera 8 km (5 milj) in 32 km (20

milj) dolg. Med seboj bi bila povezana na enem koncu s čvrstimi gredmi. Rotacija pa bi bila omogočena z gigantskim »krogličnim« ležajem. Tako bi bila znotraj cilindrov ustvarjena umetna gravitacija in bi bila udobna za bivanje.

STARFURY

Starfury (zvezdna furija aka zvezdni bes) je glavni vesoljski bojni stroj - lovec vojaških enot Earth-Alliance. Je izredno okreten, saj se obrne za 360 stopinj v manj kakor sekundi. Je najboljši vesoljski lovec, ki ga je naredila mlajša rasa v zvezdnem zavezništvu, edina izjema so mogoče vesoljski lovci rase Minbari. Starfury je hiter, z veliko ognjeno močjo in zelo okreten.

Warner Brothers je že pričel s produkcijo nadaljevanke, ko so prišli na idejo, da bi vesoljsko postajo branili okretni lovci. Osnovno zamisel za plovilo je dal Steve Burg (samostojni oblikovalec), ki ga je oblikoval na osnovi nikoli uresničenega stroja iz filma Terminator 2. Osnovno zamisel je dopolnil Ron Thornton iz podjetja Foundation Imaging in pri tem je moral upoštevati procesorske in spominske možnosti Amiginih računalnikov na katerih so renderirali posamezne sekvence filma.

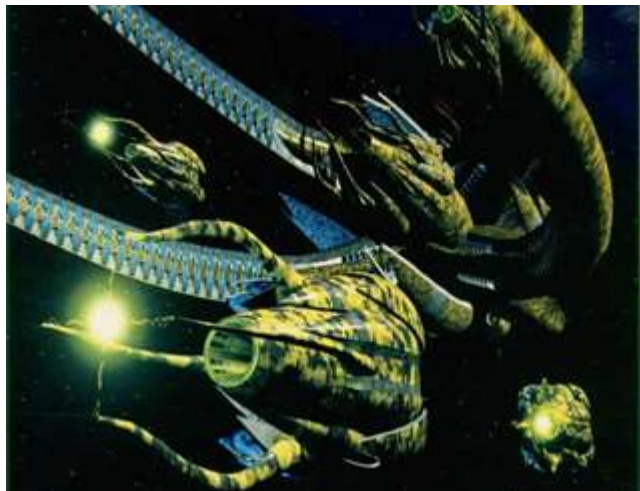
Thornton si je zamislil dramatično izstreljevanje lovcev s krova vesoljske postaje, podobno kakor to počnejo z letali na letalonosilki. Vendar so to idejo že uporabili v Battlestar Galactica. Tako so si zamislili Cobra-bay. Ker vesoljska postaja Babylon 5 itak rotira, so njeno centrifugalno silo uporabili za »realističen« prikaz izstreljevanja lovcev v vesolje. Tako je vsak lovec na nagibnih saneh. Ko odpustijo prižemke, se sani nagnejo in lovec zdrсне iz ohišja posatje. Centrifugalna sila pa ga vrže v vesolje.

V nadaljevanke so uporabili še nekaj različic teh lovcev, kar je bilo skladno s scenarijem in da je vse skupaj delovali prepričljiveje.

VORLONSKE LADJE

Vorloni so pripadniki First Ones (Ta Prvih), skupine ras, ki so med prvimi začeli potovati med galaksijami. V prisotnosti drugih ras nosijo posebna zaščitna oblačila in jih v vsej seriji nikoli ne vidimo v njihovi pravi obliki.

Vorlonske vesoljske ladje so organske in imajo določeno lastno inteligenco. Za Zemljane so podobne mehkušcem, ki živijo v oceanu (hobotnice, sipe, lignji). Imajo barvno spreminjajočo se kožo in potnike sprejemajo tako, da jih nekako »pojedo«. Ob tem »pojejo« in to ima določen hipnotični učinek na druge vesoljske rase.

Za skoke skozi vesolje uporabljajo jumpgates (preskočna vrata). Ta način premikanja čez velike vesoljske razdalje uporabljajo ladje vseh ras, razen Shadows (Senčniki). Prav vorlonske bojne ladje so edine, ki lahko parirajo moči in okretnosti ladij rase Shadows. Glavno orožje so lovke, tentakli, ki jih združijo pred seboj in iz njih švigne uničujoči žarek.

Oborožen transporter

Največkrat je v nadaljevanju prikazana njihova transportna vesoljska ladja, ki je dolga preko 130 metrov in je močno oborožena. Krmar ladje je z njo simbiotično povezan. Ladja se ne umakne iz bitke razen, če je krmar neposredno ogrožen. V kolikor krmar ladje umre, ladja žaluje za njim, zapade v katatonično stanje in izvede samovžig.

Enoosebni lovec

Glede na navedbe v seriji naj bi bil dolg okrog 25 metrov. Sicer o njih ni kaj dosti znanega. Nimajo nobenega izpuha in verjetno delujejo na gravimetrični pogon, torej se nekako upirajo na samo strukturo vesolja (teorijo predstavljajo Millisovi hipotetični pogoni). Če delujejo v skupini lahko prizadenejo precejšnjo škodo vesoljskim ladjam rase Shadows. Ob tem imajo še lastna miniaturna jumpgates in se tako nenadoma pojavijo v vesolju na poljubni točki. Je pa tudi vprašanje, če imajo vsi njihovi lovci simbiotskega krmarja-pilota. Zdi se, da včasih delujejo kakor živalska čreda.

Glavna(capital) ladja

To so velikanske ladje, dolge več kakor 1.300 metrov. So klase Star Dreadnoughts in nosijo velikanske količine enoosebnih lovcev, ob tem pa še popolne posadke Vorlonov, kot je v enem izmed intervjujev dejal avtor J. Michael Straczynski.

Ubijalka planetov

Največje ladje iz Vorlonske flote so Vorlon Planet Killers, ki so sposobne sesuti planet. Menda bi naj bile dolge od 42 do 58 km. Prvi planet, ki ga je doletela ta kruta usoda, je bil Arcata 7. Nihče od drugih ras še ni bil nikoli na nobeni od teh ladij, prav tako ni znano njihovo dejansko število. Tako je tudi tehnologija skrbno prikrita in čuvana. O njej ne zvemo ničesar v vsej nadaljevanju.

MINBARIJSKA FLOTA

Zgodovinsko osnovo nadaljevanke Babylon 5 predstavlja vojna med Zemljani in Minbarijci. Prav zato so bile ustanovljene diplomatske vesoljske postaje med katere sodi tudi »glavna junakinja« nadaljevanke. Vojna se je končala, ko so bili Zemljani že skoraj poraženi, vendar so uporabili kot zadnjo obrambo genetska orožja, ki so prisilila Minbarijce k pogajanju (Na podlagi scenarija TV filma Babylon 5: In the Beginning).

Sharlin Class Warcruiser

To je glavna vojaška vesoljska ladja Minbarijske Federacije. Njena velikost ni podana v nobeni izmed nadaljevanj, navdušenci nad serijo ocenjujejo, da je dolga 1600 in široka 1900 metrov. Te podatke je uporabil Brandon Bray, ko je programiral RPG igro Official Babylon 5 (Mongoose Publishing). Pogon ladje je na kombinacijo gravitacijskih in elektromagnetnih polj, avtorji serije ga imenujejo gravimetrični pogon (epizoda Mediations on the Abyss). Osnovno energijo pa menda zagotavljajo fuzijski reaktorji. V RPG igri pa so ladjo opremili z generatorji na umetno kvantno singularnostjo, fuzijski reaktorji pa so nekako samo podporni »motorji« za preostale ladijske sisteme.

Oborožena je odlično z gravitacijskimi in magnetnimi topovi. V TV filmu In the Beginning je videti kako ladja uplini Zemeljsko vesoljsko postajo, ki ima volumen 3770 kubičnih metrov, za kar porabijo 265 Terawattov (63,3 kilotone na sekundo) energije. Ladja ima tudi prikrivno napravo, ki moti skenerje in merilne sisteme tehnološko manj razvitih ras. V miru je na ladji največ 190 oseb. Ob manjših praskah ji dodajo 60 oseb, kot so piloti, topničarji in drugi. Prevaža pa lahko do 8000 vojakov za planetna izkrcavanja.

Na krovu imajo holografsko sobo, ki omogoča 360 stopinjski trodimenzionalni prikaz prostora okrog ladje. Uporablja se kot komandni center v času bitke. Menijo, da ji ni enake v flotah mlajših povsoljskih civilizacij, kamor ob Zemljanih sodijo tudi Minbarijci. Vendar se nikakor ne more meriti z ladjo First Ones civilizacije Shadows.

Še druge vesoljske ladje

Nekatere vesoljske ladje iz te klase so posebne. Drala Fi (Black Star) je glavna poveljniška ladja v Minbarijsko – Zemeljski vojni, ki jo uniči kapitan John Sheridan. Zato ga Minbarijci poimenujejo »Starkiller«, saj je edini kapitan, ki je uničil minbarijsko vesoljsko ladjo in preživel. V eni od epizod mu ena od članic minbarijske delegacije podari kos te ladje, da ga opomni, da ni nič nemogoče.

Trigati je pravzaprav uporniška ladja. Ob koncu vojne njen kapitan ni želel končati vojne in se umakniti. Raje je storil samomor, ladja sama pa je izginila. Ko John Sheridan prevzame poveljstvo nad Babylon 5, se znova pojavi in provocira poveljnika vesoljske postaje. Posadka znova skuša zanetiti vojno. Problem rešijo Minbarijci sami, saj z drugo bojno ladjo onesposobijo ladijski pogon. Posadka raje naredi kolektivni samomor kakor, da bi se predala. Ker je ladja nefunkcionalna, jo Minbarijci pustijo, da brezciljno tava po vesolju.

Valen'tha je posebej prirejena križarka za transport Sivega Sveta (Grey Council). To je bila tudi prva ladja, ki je bila napadena s strani zemljanov in poškodovana. Ob tem je bil ubit minbarijski vodja Dukhat. To pa je bil povod za začetek vojne med Minbarijci in Zemljani.

Ladja Dogato, ki sta jo pilotirala John Sheridan in Delenn iz Minbarija, je vodila Army of Light in sodelovala v prvi bitki proti Shadows (Senčnikom) v Sektorju 83. Tu je bila še ladja Enfil.

VESOLJSKE LADJE CENTAURIJEV IN NARNIJANCEV

Centauriji so tekmeci Minbarijcev in enako stara vesoljska rasa. Uporabljajo enako tehnologijo, uporabljajo gravimetrični pogon, zakrivno tehnologijo in način preskoka skozi vesolje. Razlikujejo se le v tem, da so sposobni mentalnega vplivanja in prenosa misli na kratke razdalje. Menda uporabljajo posebne psihotične moči, ki lahko inteligentna bitja prisilijo, da naredijo stvari tako, kakor sami želijo. Menda.

Plovil je več vrst, starejše linijske ladje klase Primus, novejše Vorchan, bojni lovci klase Senti, itd. Izpostaviti je potrebno le vesoljsko ladjo Valerius (klasa Primus), ki je bila še posebej dobro oborožena. Največ so jo uporabljali v Centaurijsko – Narnijski vojni. Imela je dodatni pogon na

negativno maso. Kaj to je, mi ne zastavljajte vprašanj, saj nisem centaurijski atomski fizik! Vsekakor se je usidrila v orbito asteroidnega pasu pred Narnijskim domačim planetom. Potem so naredili gravitacijski hokus-pokus in zasuli sovražni planet z asteroidi. To so počeli toliko časa, dokler se niso Narnijci brezpogojno predali.

V seriji imajo za moj okus Narnijanci še bolj 'kulske' vesoljske ladje od Centaurijev in menim, da je nepravilno, da so izgubili vojno. Morda pa je le pravici zadoščeno, saj so menda oni prvi izstrelili projektil na Centauri. Vsekakor mi je zelo všeč njihova težka križarka klase G'Quan. Je nosilka njihove vesoljske flote in je bila izdelana v nebeških ladjedelnicah Ma'Kan Industries na planetu G'Lan. Večina ladij je bila v vojni uničenih, največje izgube so utrpeli v bitki pri planetu Gorash VII. Pravzaprav se je prav tem času v bližini našlo nekaj manjših vesoljskih ladij Senčnikov, ki so z veseljem sesule za njih majhen plen. Takole, za vajo!

Ob koncu vojne so se reševali tako, da so iz večih uničenih ladij sestavili eno delujočo. Ob pomoči Zemeljske federacije in spretnne diplomacije so na koncu ostali z eno ladjo, imenovano G'Tok. Njeno posadko so sestavljali v glavnem preživeli v napadu Senčnikov. Tako so s svojimi izkušnjami odigrali ključno vlogo v bitki združenih civilizacij proti Senčnikom ob koncu nadaljevanke Babylon 5. Težka križarka ima posadko 200 oseb, pogon tvorijo trije fuzijski motorji Versal, lahko naredi prostorski skok in je oborožena z dvema težkima X-žarkovnima laserskima topovoma, z dvema dvojnima topovoma na atomske delce in z dvema lanserjema energijskim min. (Mimogrede, na fiziko lahko kar pozabite, vse je bolj fantazija!)

THE SHADOW VESSEL

Ta prihaja kot glavna sovražna vesoljska ladja v TV seriji Babylon 5. Shadows (Senčniki) so tujska vrsta, ki prihaja iz planeta Z'ha'dum. So tekmeci Vorlonov, ki vpleteje Ljudi v vojno s Senčniki. Vorlonska filozofija temelji na vprašanju 'Kdo si?', medtem ko Senčniki temeljijo svojo filozofijo na 'Kaj hočeš?' Oboji uporabljajo organske vesoljske ladje.

So najbolj podobne rakovicam, so različnih velikosti in imajo različno močna orožja. Že njen izgled in način prikazovanja služita za zastraševanje nasprotnika. Največja vesoljska ladja ima kot glavno orožje nekakšen žarkovni top, ki se nahaja nekje na sprednji spodnji strani plovila. Ko žarek zadene cilj, ta ne eksplodira in se ne stopi, temveč razpade na nekakšne 'rezine'. S tem žarkom lahko razreže tudi manjše planetoide. Ob stalnem obstreljevanju planetnega površja ga spremeni v puščavo. Imajo tudi sledilna torpeda, ki se prilepijo na površino cilja in ga razstrelijo. Ko enkrat nameri tarčo, ji lahko nemoteno sledi in uniči. Imajo tudi zakrivno tehnologijo (cloaking device), ki temelji na faznem zamiku med resničnim vesoljem in prvim nivojem hipervesolja. Ko je v prikritem stadiju, ne more uporabiti svojih orožij. Menda jo je takrat mogoče odkriti le ob uporabi gravitacijskih valov. Njena posadka bi naj štela do 40 bojnikov.

Z VSEH KRAKOV GALAKSIJE

Vsekakor bi lahko o filmskih vesoljskih ladjah pisali še v mnogih številkah 'našega ljubljenelega nam fanzina', vendar bo potrebno enkrat le pritisniti piko. Torej je to tokrat. Pregledal sem še nekaj filmov in TV serij ter za konec pripravil pregled filmskih medzvezdnic z vseh krakov galaksije. Nedvomno je res, da nisem predelal več kakor 10% vseh plovil. Če menite, da katero manjka, pa pošljite prispevek o njem. Z veseljem ga bomo objavili.

RAKETNA LADAJA DR. ZARKOVA

Vsekakor se moramo najprej ustaviti pri klasiki in sicer pri filmu Flash Gordon iz leta 1936. Plovilo je oblikoval Ralph Berger za TV serijo v stilu 'odštekanega' art dekoja, ki je takrat veljal za posebej futurističnega. Torej je to bilo res najboljše plovilo, ki bi ga naj izdelal genialni znanstvenik in prijatelj Flasha Gordona dr. Hans Zarkov. Hm, čudna kombinacija nemškega imena in ruskega priimka, ampak očitno je bilo to

takrat zelo eksotično. Plovilo je v obliki metka s štirimi krilci in še dvema stabilizatorjema.

Menda jo poganjajo neki 'iskreči' motorji. Vsaj tako je bila videti raketa med poletom. V zadnji del so ji naphali božične iskricice in jih prižgali. Raketa je visela na skoraj nevidnem najlonu, ozadje pa so veselo vrteli na dveh valjih, da je bilo videti kakor polet.

Tudi pri novem filmu iz leta 1980 so v globalu ostali pri isti obliki. Pomembno je bilo, da se čim bolj razlikuje od psihedeličnega planeta Mongo in njegovih hipijevskih kraljestev.

SMETIŠNICA

Tole je pa zagotovo najbolj noro plovilo, kar so jih ustvarili filmarji. Imenovano je Garbage Scow (smetišnica) in se je pojavilo v ameriški TV seriji Quark leta 1978. Narejeno je v stilu Roddenberryjevih plovil iz serije Star Trek. V bistvu je to plovilo, ki po vesolju nabira smeti - odslužene dele satelitov in vesoljskih ladij. Vsekakor ne moremo mimo sivo-zelene barve in domislene sestave, ki so jo ustvarili pri

United Galaxies Sanitation Patrol. No, povezava z Zvezdnimi stezami je očitna in nujna, saj to znamenito serijo obilno parodirajo. Tudi tako, da za zaplet uporabijo kar originalni scenarij in dodajo odštekane gege.

THE LEWIS & CLARK IN EVENT HORIZON (1997)

Karkoli si že mislite o zgodbah z duhovi v vesolju, ki jih pridno producira Paul W. Anderson, morate priznati, da pa se zelo potruji pri oblikovanju vesoljskih plovil. Večino tega je zakrivil oblikovalec Joseph Bennett. V filmu vsi občudujejo 'ta glavno' medzvezdnico. Tako marsikomu uide majhna ladjica Lewis/Clark, ki je poimenovana po dveh raziskovalcih Afrike. Njena odlika je, da je resnično dobro oborožena in je primerna za pristanek v vseh pogojih, tako na planetih z gostejšo ali redkejšo atmosfero ali tudi brez nje. Mogoče bi jo bilo celo izdelati in uporabiti kdaj na kakšni bodoči vesoljski odpravi človeštva. Hm, upam vsaj, da nam bo kdaj res uspelo. Bennett je v intervjuju dejal, da so želeli doseči dve popolnoma drugačni estetiki pri tej ladji od tiste, ki jo ima Event Horizon. Kot osnovi je vzел linije, ki jih ima helikopter, ki na oljne ploščadi dovažajo opremo in može. S tem plovilom so posneli tudi sekvenco, ki prikazuje reševanje posadke z asteroida v stilu reševanja z oljne ploščadi.

»Bila je res lepa scena, ampak trajala je skoraj dvajset minut in je nikakor nismo mogli stlačiti v film, ki bi nj trajal 90 minut. Škoda!« je izjavil Peter Bennett.

O sami Event Horizon le to, da je res mogočna vesoljska ladja, ki je bila potrebna, da režiser in scenarist Anderson prikaže vse svoje obrtno znanje in da naredi film čim prepričljivejši. Sicer pa tudi slika pove več, kakor tisoč besed.

Kaj pravi Joseph Bennett:

»Event Horizon je grozljivka v vesolju, torej mora biti strašljiva tudi vesoljska ladja. Tako dosežemo potrebno 'atmosfera' v filmu. Zato je plovilo nadgradnja normalnih medzvezdnic. Pravzaprav mora biti vesoljska hiša strahov. Začel sem z fuzijskim reaktorjem in okrog zgradil Notre-Damski cerkvi podobno gotsko arhitekturo. Eh, zdi se nekako sado-mazo ... vse skupaj je pravzaprav videti bolj kot kakšen gigantski insekt, recimo kot kakšna predimenzionirana osa.«

DARK STAR

To je tudi naslov filma iz leta 1974. O njem smo v rubriki Nostalgija že pisali v eni od številke JeJ. Ron Cobb je zakrivil obliko vesoljskega plovila. Takrat je bil uradno zaposlen na NASA kot risar. Popoldan pa je risal komične stripe za lastno zabavo in za dopolnitev 'žepnine'. V Pancake Hause (hiša palačink) se je sestel z oblikovalcema filma Johnom Carpenterjem in Danom O'Bannonom. V razgovoru po hitrem kosilu je k sebi potegnil prtiček in nanj naskiciral obliko vesoljske ladje. Narejena v stilu takratnega razumevanja vesoljskih plovil: elegantne linije, velike svetle površine oplote in enostavna oblika. Kasneje so bila podobno oblikovana majhna atmosferska plovila (shuttle) v seriji Star Trek. Vsekakor je bila ladjica dobro oblikovana, le triki so bili še zelo ubogi. Danes se zdi prav smešna scena, ko ladja leti skozi elektromagnetni vihar. Zdi se, kakor da bi nekdo prižigal rožnato luč in tu in tam spustil strelo. Ampak ideja z inteligentno bombo, ki meni, da je na poti samouničenja, a v resnici je še vedno pripeta na matično ladjo, in pri tem filozofira o smislu življenja, je še vedno neverjetna.

ALIEN DERELICT

Izvenzemeljska nasedla vesoljska ladja je prva scena na tujem planetu v filmu Alien (1979), ki je spodbudila še druge, da so se lotili filmov s podobno tematiko. Spet je bil zraven Dan O'Bannon, ki je skupaj z Ronom Shusettom pripravil presenečenje posadki vesoljske ladje Nostromo v obliki zabubljenih xenomorfov, ki se nato spremenijo v škorpionaste hitro bežeče spake, da bi se na koncu prelevili v pošast prve klase z dvojnimi zobovjem na dvojnih čeljustih in s sposobnostjo valjenja nekaj sto tisoč jajc v nekaj urah. Grozljivo, vam rečem!

Vemo, da je bil za film sokriv še Ridley Scott, ki je dejal:

»Z obliko tega plovila smo imeli kar nekaj težav. Nihče ni znal povedati, kako bi naj reč izgledala. Naš umetnik Giger je naredil kar nekaj skic in nam pokazal nekaj svojih knjig. Na sestanku sem se potem zalotil, da strmim v njegovo knjigo Necronomicon, kjer je narisal nekaj, kar je še najbolj spominjalo na glasbeni instrument. Potem sem jim to pokazal in vprašal, če jih ne spominja na croissant ali pa na boomerang. Nekako smo se strinjali, da bi to lahko bila osnova. Na koncu je nastalo plovilo, ki ni spominjalo na nič, kar so doslej na filmu upodobili. Je podobno zlomljeni medenici ali kolku kakšne živali, ki moli dve nogi v zrak. Ima dve ali tri odprtine na boku, ki moteče spominjajo na vagino. Še dobro, da niso na sredi med nogama ...«

Ginger je dejal (Starlog, september 1979):

»Čas je bil zelo kratek, denarja pa malo in tako nismo nič naredili čisto dobro. Tesno sem sodeloval s Peterom Voyseyjem, ki je oblikoval model. On je bil eden od redkih, ki je razumel moj – vizualni jezik. Zadovoljen sem z obliko, ... tudi posnet je zelo temačno, pravzaprav se bolj odraža kot senca v ozadni svetlobi. Deluje zelo resno, čeprav je nared iz plastice in polistirena, ki prekrivata kovinske nosilce.«

THE RODGER YOUNG

'Plovilce' se pokaže v polni luči v filmu *Starship Troopers* (1997). Pravzaprav je to enkratna bojna vesoljska križarka, ki jo proti koncu filma suvereno upravlja mlada kapetanka. Vesoljske ladje za film je oblikoval Thunderstone team, ki deluje v okviru korporacije Sony. Izdelovalec modelov je bil George Willis in je porabil leto dni in pol, da jih je do

potankosti izdelal. Veliki so od 15 cm do 5,5 metra. Za množične prizore so tudi izdelali potrebno število ladij, s tem, da so bili ozadni modeli manj detaljno narejeni.

O gradnji je Willis dejal:

»Takrat še ni bilo super-računalnikov, ki bi zmogli animirati množične sekvence. Problem so reševali tako, da so narisali le eno plovilo in ga potem s copy-past tehnologijo razmnožili. Ampak to je videti preveč sterilno. Umetniška skupina filma je prišla k meni s skicami množičnih bitk in me je povprašala, če lahko kaj od tega naredim tudi brez računalniških trikov. Bili so skoraj brez denarja, saj so sredstva porabili samo za oblikovanje ozadij in globalnih scen, kajti računalniška ura je bila takrat zelo dragocena. Pa tudi časa jim je zmanjkovalo, saj so računalniki za to potrebovali mnogo več časa kot so to predvidevali.

Naredil sem tri verzije vsakega plovila. Osnovno je bilo dolgo 5,5 metra, drugo in tretje pa okrog 2 metra. S tem, da je bilo slednje narejeno iz dveh delov, da je lahko 'razpadlo', če je bilo v sceni zadeto ...«

ANDROMEDA ASCENDANT

Andromeda (uradni naslov je sicer Gene Roddenberry's Andromeda) je kanadsko/ameriška ZF televizijska serija, ki se je vrtela v času od oktobra 2000 do maja 2005. V Evropi smo jo videli z zamikom približno eno leto na televiziji RTL. Zgodbo je razvil Robert Hewitt Wolfe na podlagi gradiva, ki je ostal v zapuščini ustvarjalca Star Trek serije Gene Roddenberryja in ob podpori njegove vdove Majel Barrett. Kapitana High Guard Dylana Hunta je igral Kevin Sorbo, avatarja Rommie vesoljske ladje Andromeda pa je igrala lepotička Lexa Doig.

O sami seriji bo zagotovo še govora na straneh JeJ, mi se tukaj omejimo le na vesoljsko ladjo Andromeda Ascendant. Uradno se imenuje 'Shining Path to Truth and Knowledge AI model GRA 112, serial number XMC-10284', torej 'Svetla Pot k Resnici in Znanju AI model GRA 112, serijska številka XMC-10284'.

V sami seriji pravijo, da so ladjo 'oživili' v ladjedelnici Newport News Orbital Shipyards visoko nad planetom Zemlja nekje leta CY 9768. Pri gradnji ni bilo nikakršnih težav in so jo dokončali leta CY 9772, ko so ji vgradili najnovejše motorje izumitelja

Headwatersa z oznako Mark VIII Slipstream. Tako je to bila najnovejša in deseta težka križarka iz serije Glorious Heritage-class. Včasih imajo filmarji res bujno domišljijo!

Vendar se je zalomilo kasneje. V prvem nadaljevanju vidimo medzvezdnico ujeta v dogodkovnem horizontu iznad črne luknje. Zamrznjena v zelo, zelo počasi tekočem času sta ladja in kapitan preživela 300 let. Leta CY 10085 (po našem štetju okrog leta 5167) ju iz neprostoovoljnega časovnega ujetništva reši posadka vesoljske ladje Eureka Maru, ki je prepričana, da bo vse skupaj odlično prodala za staro železo. A kmalu postane posadka pobiralcev smeti kar posadka 'najboljšega' plovila v vsem znanem vesolju.

Andromeda Ascendant je v bistvu bitje z umetno inteligenco (AI). Vidimo jo v treh pojavnih oblikah, kot vesoljska ladja s prikazom lika na dvodimenzionalnih ekranih, kot 3D hologramska projekcija in kot ladijski avatar Rommie. V High Guard se je AI smatrala kot 'oseba' in član posadke.

V prvem nadaljevanju avatarja izdelata heker in inženir Seamus Zelazny Harper (igra ga Gordon Michael Woolvett), ki mora odplačati dolg članom posadke Eureka Maru.

Ladijski avatar je humanoidne ženske oblike in prikazuje 'psihično' stanje vesoljske ladje, ob tem je še 'po malem zaljubljena' v svojega kapitana. Sposoben je upravljati z ladjo, torej sam s seboj, in tudi oditi na planete, druge ladje, itn. Ladja je tako po opisu navdušencev nekako Jedro (Core), avatar sam pa Logika (Logic).

Ladja je opremljena s pogonom 'slipstream FTL' (faster than light), po naše 'drsnitok HOD' (hitreje od svetlobe), ki uporablja Exotic Matter Lens (Leče eksotične=temne materije). Z njimi odpre portal drsnega toka in se spusti po njem na drugi konec vesolja. Tako nekako! Seveda je tudi dobro oborožena in skozi serijo prikaže še nekaj trikov in tehničnih igrav, ki jo rešijo iz vsake zagate.

Vsekakor je to res 'kraljevska' medzvezdnica, ki si je zaslužila zadnjo omembo v tej mini-seriji prikaza filmskih vesoljskih plovil. Priznam, bila je navdih za opis vesoljske ladje Rheia v moji SF knjigi z istim naslovom.